

Gender dimensions of the information security of person, society and state

отраслей научного знания), так и метапарадигмальности (создание всеохватывающей, унифицирующей доктрины, способной заменить конфронтацию научных направлений их синтезом).

Теория гендерных исследований обусловила возникновение новой философской и коммуникативной парадигмы институтов сектора безопасности и обороны, ориентированных на гендерную чувствительность – удовлетворений конкретных потребностей разнообразных групп мужчин и женщин, мальчиков и девочек в области безопасности и правосудия и способствует полному и равноправному участию женщин и мужчин в этой деятельности.

Ключевые слова: гендерная коммуникация, гендерная чувствительность, гендерные исследования, гендерные перспективы.

of an all-encompassing, unifying doctrine capable of replacing the confrontation of scientific fields with their synthesis)

The theory of gender studies has led to the emergence of a new philosophical and communicative paradigm of security and defense institutions focused on gender sensitivity, that is meeting specific needs of diverse groups of men and women, boys and girls in the field of security and justice, and promotes the full and equal participation of women and men in this activity.

Key words: gender communication, gender sensitivity, gender studies, gender prospective.

УДК 305

ЛАПУТИНА Юлія Анатоліївна

МАНІПУЛЯЦІЯ ПОНЯТТЯМ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ – ПОТОЧНИЙ ТРЕНД КОГНІТИВНОЇ ВІЙНИ

Постановка проблеми. У лютому 2019 року в Україні було прийнято доленосний Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)». Цим законодавчим актом закріплені зміни до Конституції України, які підтверджують європейську ідентичність Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України, надають

Верховній Раді України повноваження щодо реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору; зобов'язують Кабінет Міністрів України забезпечувати реалізацію стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору; закріплюють положення про те, що Президент України є гарантом реалізації стратегічного курсу

Гендерні аспекти інформаційної безпеки, людини, суспільства, держави

держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору [1; 2].

Забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок, боротьба з дискримінацією є одними з основних напрямків державної політики в Україні в контексті курсу нашої держави на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Зокрема, розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 113-р затверджено Національний план дій з виконання резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека» на період до 2020 року. Крім цього, у квітні 2018 року КМ України ухвалив нову Державну програму рівних прав та можливостей жінок і чоловіків до 2021 року, а у вересні два системні Національні плани – «Жінки, мир, безпека» та План з виконання рекомендацій Комітету ООН з ліквідації дискримінації щодо жінок (CEDAW).

У керівних документах неодноразово підкреслюється, що забезпечення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони України є одним із основних пріоритетних напрямів державної політики у сфері євроатлантичної інтеграції відповідно до стандартів та рекомендацій НАТО.

Законодавче закріплення курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію України, одним з напрямів якого є запровадження політики рівних прав та можливостей чоловіків і жінок, протидія дискримінації та різним проявам насильства, дає юридичні підстави та адміністративні механізми для кардинального, тектонічного від-

риву України від імперської ментальності нашого північного сусіда, запровадження дієвих механізмів формування у населення ціннісних пріоритетів європейської цивілізації.

Цілком зрозуміло, що вказане майже обурює країну-агресора та спричиняє мобілізацію російських «доктриновидумувачів» на розробку нової хвилі смислової війни, яка, за їх задумом, має вплинути на ціннісні орієнтири українського суспільства шляхом маніпуляції змістами та сенсами європейських цінностей.

Одним із процесів-мішеней сучасної російської когнітивної зброї в Україні є реалізація гендерної політики, як невід'ємної складової євроінтеграційного курсу України. Саме тому вважається надзвичайно актуальним у цій статті розглянути проблему маніпуляцій питаннями гендерної рівності та запропонувати шляхи протидії в контексті забезпечення національної безпеки.

Завданнями статті є:

– аналіз останніх досліджень на тему маніпуляцій питаннями гендерної рівності;

– виявлення джерел, витоків та змісту маніпуляцій;

– визначення суб'єктів, каналів впливу, через які використовуються маніпуляції проблемами гендерної рівності та рівнем загроз євроінтеграційним процесам в Україні;

– окреслення шляхів формування стійкості української держави та суспільства в умовах гібридної війни в контексті перспектив реалізації закріпленого у Конституції України курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію.

Gender dimensions of the information security of person, society and state

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З метою вивчення стану справ щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків в окремих складових сектору безпеки і оборони України експертами структури Організації Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок в Україні у 2017 році було проведено дослідження гендерного впливу у секторі безпеки і оборони України. За результатами дослідження експертами встановлено, що державна політика забезпечення гендерної рівності України вимагає суттєвого покращення, координації та стратегічного планування. Інтегрування гендерного фактору у складові сектору безпеки і оборони України є рекомендацією та стандартом НАТО.

На необхідність ведення роз'яснювальної, інформаційної роботи щодо змісту поняття «гендер» та шляхів реалізації гендерної політики неодноразово наголошувала віце-прем'єр-міністр України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції І. Климпуш-Цинцадзе. Зокрема, вона зазначала, що «маніпуляції громадською думкою під час війни в країні – це одна з основних перешкод на шляху України до рівності жінок і чоловіків, а отже і для побудови мирного суспільства. Ми повинні неупинно пояснювати, що гендерна рівність – це виключно однакові можливості для представників обох статей у всіх сферах соціального, економічного, політичного життя держави» [3].

На думку Урядової уповноваженої з питань гендерної політики К. Левченко, маніпуляції довкола «гендерної

проблематики» були «вкинуті» в українське суспільство ще в 2010 році з приходом Януковича, як інструмент для зупинення євроінтеграційного руху України. Тоді була впроваджена тема, цікава й важлива для багатьох: сім'я, діти, родинні цінності, права жінок, ювенальна юстиція. Наприклад, пропонувався наступний риторичний ланцюжок проти ювенальної юстиції, який включав у себе усі «страхи»: «права жінок дуже негативно впливають на сім'ю тому, що жінка забуває про те, що вона жінка, – коли вона починає працювати – діти невиховані, недоглянуті, чоловік не нагодований, а коли чоловіку погано – то в сім'ї починається домашнє насильство, від цього страждають діти, вони телефонують на «гарячу лінію» і скаржаться, що у них погано в сім'ях; тоді ювенальна юстиція в особі служб у справах дітей приїжджає, вилучає дітей із цих сімей, розміщує їх в інтернатах для того, щоб потім віддати на усиновлення за кордон – одностатевими парами» [4].

У Законі України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» поняття *гендерна рівність* визначається як «рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства» [5].

Тобто вказане поняття виходить із суто правового контексту і кореспондується з впливом суспільних структур на життя жінок і чоловіків – їхні права, свободи, можливості, потреби тощо.

Отже, гендерну рівність можна вважати «розширеним» поняттям прав жінок і підвищеним розумінням їх

Гендерні аспекти інформаційної безпеки, людини, суспільства, держави

(жінок) внеску у життя суспільства. Державна політика щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків спрямована на: утвердження гендерної рівності; недопущення дискримінації за ознакою статі; застосування позитивних дій; забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у прийнятті суспільно важливих рішень; забезпечення рівних можливостей жінкам і чоловікам щодо поєднання професійних та сімейних обов'язків; підтримку сім'ї, формування відповідального материнства і батьківства; виховання і пропаганду серед населення України культури гендерної рівності, поширення просвітницької діяльності у цій сфері; захист суспільства від інформації, спрямованої на дискримінацію за ознакою статі.

Як свідчать вітчизняні дослідниці гендерних питань, інші існуючі визначення поняття *гендер* мають відношення до того, що пов'язане з гендерною ідентичністю, тобто з варіантами самовизначення людини. Як термін він використовується, але в українському законодавстві на сьогодні відсутній. І тоді, коли цей термін буде запроваджений, важливо чітко окреслити його різне застосування [6].

При цьому, як зазначається у дослідженні Інформаційно-консультативного жіночого центру (далі – ІКЖЦ), незважаючи на те, що Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації» був прийнятий ще у 2012 році, отже часу на його вивчення та розуміння було достатньо, у суспільстві досі існує багато помилкових уявлень стосовно змісту та значення поняття рівних можливостей, дискримінації, поваги до гідності людини.

Саме це, на думку експертів ІКЖЦ, призводить до можливостей маніпулювання та панування стереотипів сприйняття [7, с. 5].

Ураховуючи викладене, вважається актуальним розглянути зміст, джерела, витoki маніпуляцій питаннями забезпечення рівних можливостей, визначити роль стереотипів мислення з вказаної проблематики, їх використання у якості інструментів гібридної війни проти України на шляху нашої держави до європейської та євроатлантичної інтеграції.

Метою статті є аналіз сучасних проявів використання гендерного питання в маніпуляціях суспільною свідомістю українців, огляд шляхів формування стійкості держави в умовах гібридної війни, в ході якої застосовується когнітивна зброя.

Виклад основного матеріалу. Пріоритетність запровадження політики гендерної рівності в Україні потребує залучення державних інституцій та громадянського суспільства до імплементації програм гендерно орієнтованої освіти, широкого висвітлення змісту та значення рівних можливостей для чоловіків і жінок для розвитку демократії в нашій країні.

Адже, як наголосила віцепрем'єр-міністр України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції І. Климпуш-Цинцадзе, у 2018 році вперше в історії незалежної України гендерні питання були пріоритетовані в Плані дій Уряду. У щоденній роботі міністерств гендерна проблематика проходить через тематичне профілювання. Вона також зазначила, що цей тренд продовжено і в Плані пріоритетних дій Уряду на 2019 рік.

Gender dimensions of the information security of person, society and state

План передбачає розробку нового законодавства, планування та бюджетування з урахуванням політики забезпечення рівності чоловіків і жінок. Разом з цим І. Климпуш-Цинцадзе підкреслила, що маніпуляції навколо гендерної політики залишаються частиною гібридної війни [8].

Погоджуючись з її думкою, необхідно зазначити, що вказане цілком підтверджується аналізом сучасної обстановки в Україні, оскільки Російська Федерація веде проти нашої держави неконвенційну війну, використовуючи спектр маніпулятивних технологій, дезінформації з метою дестабілізації ситуації, введення населення в оману.

Зокрема, стає очевидним, що об'єктами негативного інформаційного впливу з боку військово-політичного керівництва та підконтрольних йому спецслужб Російської Федерації є не тільки конкретні особи або структури. Їхньою мішенню в умовах гібридної війни стають конкретні процеси або напрями діяльності української влади та суспільства, які мають за мету кінцевий відрив України від ментального, юридичного, економічного та будь-якого впливу російської імперії в усіх її формах.

Одним із таких напрямів є активне запровадження гендерної політики, як невід'ємного курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Тож цілком зрозуміло, що країна-агресор буде і в подальшому здійснювати спроби використовувати гендерне питання в маніпуляціях суспільною думкою на шкоду безпеці України.

Ефективність протидії вказаним явищам лежить як у правовій, інформаційній, комунікаційній площинах, так і в галузі дослідження та оприлюднення змісту маніпулятивних технологій, які застосовуються РФ для дискредитації розвитку політики гендерної рівності в Україні.

Одним із способів маніпуляції суспільною думкою є використання соціальних стереотипів, як універсальних інструментів розпізнавання і передачі суспільно значимої інформації в процесах взаємодії людей з навколишнім світом і один з одним.

Особливістю стереотипів можна вважати наявність ціннісного і антиціннісного компонентів. Тому їх утворення завжди супроводжується не тільки сталістю подальшого закріплення у свідомості, але й наявністю емоційного забарвлення. Тож нетерпимість розглядається як наслідок і втілення соціального стереотипу в дії. З огляду на це соціальні групи з протилежними соціальними стереотипами знаходяться у зоні ризику щодо можливості провокування на відповідні прояви нетерпимості одна до одної.

Так, стереотипи негативного ставлення або поведінки зазвичай супроводжуються гнівом, презирством, відразою, що трансформуються в загальну антипатію по відношенню до того чи іншого об'єкта, що за умови відповідного соціального підбурювання може призвести до радикалізації.

Не є виключенням також існуючі гендерні стереотипи. За визначенням Т. Мельник та Л. Кобелянської, гендерними стереотипами вважаються загальноприйняті усталені оцінки норм поведінки, спрощені уявлення

Гендерні аспекти інформаційної безпеки, людини, суспільства, держави

про образи жінок та чоловіків, стандартизовані стійкі судження щодо моделей їхньої поведінки та рис характеру, яким відповідає поняття «жіноче» і «чоловіче» та які закріплюються у свідомості без урахування соціальних змін, суспільного розвитку і життєвих процесів, що відбуваються як на локальному, так і на глобальному рівнях [9].

За дефініцією Ю. Саєнка, гендерні стереотипи є стійкими уявленнями про місце чоловіків і жінок у суспільстві, їх функції і соціальні завдання [10].

Для розуміння маніпулятивних інструментів, які використовуються РФ для дискредитації євроатлантичного курсу України, показовими є дослідження російських фахівців щодо впливу гендерної політики на майбутнє РФ.

Зокрема, російська активістка Т. Голованова, розглядаючи питання гендерно орієнтованої педагогіки, вважає її «динамітом для підриву російської культурної матриці, що необхідний руйнівачам російської ідентичності». Дослідниця замислюється, чи зможуть в РФ, у разі запровадження гендерно орієнтованої освіти, захистити «територію дитинства, справжні сімейні цінності та культурні традиції країни від вторгнення аморальної наукообразної парадигми» [11].

При цьому одним з основних каналів, через які в інформаційний простір впроваджується маніпулятивний контент стосовно питань гендерної рівності, є російська православна церква. Як свідчать російські науковці, основне протиріччя фемінізму православної парадигми полягає в тому, що він, на думку Патріарха, є наслідком

егоїзму, відмови від смирення і суперечить «традиційним сімейним цінностям», які є одним з нових брендів, що розробляються російською адміністрацією [12]. За словами К. Ковальської, форум православних жінок не випадково відзначає серед своїх цілей «відновлення і розвиток культурустворюючих традиційних цінностей суспільства» і «виховання поваги в суспільстві до традиційної ролі жінки в повсякденному житті».

Російська православна церква робить акцент на різницю між статями і відповідний розподіл сфер діяльності, а також критику певних прав, що стосуються контролю над розвитком плоду.

Найбільш концептуальним стосовно геополітичних та філософських уподобань наукової, релігійної, політичної думки РФ, є те, що подібна інтерпретація гендерної тематики вписується в загальну стратегію РПЦ, яка спрямована на збереження і відродження «традиційних цінностей», котрі нібито відрізняють «російську цивілізацію» від «західної».

При цьому, на думку російських доктринотворців, одним з продуктів «західної» цивілізації є, зокрема, інститут прав людини, який протиставляється «традиційним цивілізаційним цінностям» «Русского мира ... здатного протистояти руйнівним глобалістським тенденціям», здійснюваним «на умовах доміанти західної політико-економічної моделі [12].

Отже, розглядаючи глибинні філософсько-ідеологічні сили російських експертів, очевидним стає протиставлення РФ основним цінностям сучасної

Gender dimensions of the information security of person, society and state

західної цивілізації, включаючи, верховенство права, пріоритет прав людини, свободу та рівність можливостей.

До цього слід додати думки О. Дугіна, який ще у 2000-х роках заявив, що основною метою та умовою подальшого існування РФ є збирання імперії за умови організації боротьби зі спільним ворогом в особі атлантизму.

Тож цілком логічним для ідеологів «руського миру» є дискредитація усіх прагнень європейських держав, а особливо, України, запровадити дієві механізми збереження та укріплення європейських демократичних принципів, у тому числі принципу рівних можливостей.

Саме тому з різних джерел та каналів інформації в Україні активно поширюються такі стереотипи: «жінки – берегині домашнього вогнища, а чоловіки – здобувачі засобів до існування», «чоловіки – сильна стать, жінки – слабка стать», «жінки можуть вільно виявляти свої почуття, а чоловіки зобов'язані тримати емоції в собі», «на відміну від чоловіків, жінки мають нижчі інтелектуальні здібності, нелогічне, ірраціональне мислення і, як наслідок, нижчу професійну компетентність», «відмінності між чоловіками й жінками мають суто біологічну природу, отже, є неподоланими й вічними» та ін.

У зв'язку з цим вважається, що подолання гендерних стереотипів є одним із важливих кроків нашого суспільства та держави на шляху закріпленого в Конституції України курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Адже, як зазначалося у Платформі дій Четвертої Всесвітньої кон-

ференції ООН зі становища жінок (Пекін, 1995 р.) «творення відносин партнерства на основі рівності жінок і чоловіків є однією з умов стійкого розвитку, що ставить на чільне місце інтереси людини».

Висновки. Таким чином, беручи до уваги, що забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок, боротьба з дискримінацією є одними з основних напрямів державної політики в Україні в контексті курсу нашої держави на європейську та євроатлантичну інтеграцію, вважається надзвичайно актуальним запровадити в Україні дієвий механізм інформування різних цільових аудиторій про те, що гендерна рівність це:

- рівність жінок і чоловіків у правах і свободах;
- рівність жінок і чоловіків в обов'язках;
- рівність жінок і чоловіків у відповідальності;
- рівність жінок і чоловіків у можливостях та шансах їх реалізації.

Крім цього, необхідно активізувати комунікацію між державним та приватним сектором щодо сприяння створенню умов реалізації гендерно орієнтованої освіти. При цьому до навчальних програм доцільно включити матеріали щодо маніпуляцій гендерним питанням з використання гендерних стереотипів.

Також важливим компонентом ефективного просування ідей рівності можливостей є передбачені Річною Національною програмою Україна – НАТО цілі щодо інтеграції державної політики забезпечення гендерної рівності у процесі реформування сек-

Гендерні аспекти інформаційної безпеки, людини, суспільства, держави

тору безпеки і оборони України; підвищення рівня гендерної тематики особовим складом складових сектору безпеки і оборони України; нарощування необхідного наукового потенціалу та набуття практичного досвіду щодо забезпечення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони України на стратегічному, оперативному та тактичному рівнях управління; включення гендерної проблематики до системи підготовки та підвищення кваліфікації особового складу сектору безпеки і оборони України; урахування

гендерного аспекту та забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків під час добору та просування по службі персоналу у складових сектору безпеки і оборони України; удосконалення міжвідомчої координації з метою ефективного впровадження державної політики забезпечення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони України; покращення умов роботи та проходження служби для жінок у складових сектору безпеки і оборони України [13].

Список використаних джерел

1. Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору) : Закон України від 7 лютого 2019 року № 2680-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2680-viii>.
2. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. <https://telegraf.com.ua/ukraina/obshhestvo/4245371-klimpush-tsintsadze-rasskazala-o-prepyatstviya-na-puti-k-gendernomu-ravenstvu.html>.
4. http://wcu-network.org.ua/possessing-equal-rights/news/Levchenko%E2%80%9C Genderna_tema_bula_ob%D1%94ktom_manpuljaci_z_chasv_Janukovicha_%E2%80%93_
5. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 52. – Ст. 561.
6. Чермалих Н. Гендер, релігія і націоналізм в Україні / Н. Чермалих, Л. Пагуліч, Г. Ярманова, Г. Гриценко. – Київ : ТОВ «ВТС ПРИНТ», 2012. – 150 с.
7. Системні реформи: Принцип рівних прав та можливостей жінок і чоловіків і антидискримінаційний підхід / О. Сусліва. – К., 2019. – 53 с.
8. <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/manipulyaciyi-navkolo-gendernoyi-politiki-zalishayutsya-chastinoyu-gibridnoyi-vijnivanna-klimpush-cincadze-v-davosi>.
9. Мельник Т. 50/50: Сучасне гендерне мислення : [словник] / Т. Мельник, Л. Кобилянська. – К. : К.І.С., 2005. – 280 с.
10. Гендерні стереотипи та ставлення громадськості до гендерних проблем в українському суспільстві / за ред. Ю. І. Саєнка. – Київ : ВАІТЕ, 2007. – 143 с.
11. Голованова Т. Гендерная политика в России / Т. Голованова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rvs.su/novosti/2013/gendernaya-politika-v-rossii#hcq=BsI8Qlrhttps://rvs.su/novosti/2013/gendernaya-politika-v-rossii#hcq=wtNWPlrhttps://rvs.su/novosti/2013/gendernaya-politika-v-rossii#hcq=fOzWPlr>.
12. Ковальская К. Русская православная церковь и гендер: дифференциализм или равенство полов? // Социология рели-

Gender dimensions of the information security of person, society and state

гии в обществе Позднего Модерна : материалы Четвертой Международной научной конференции. НИУ «БелГУ», 12 сентября 2014 г. / отв. ред. С. Д. Лебедев. – Белгород : ИД «Белгород», 2014. – С. 51–57 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://religious.life/2016/04/kovalskaya-russkaya-pravoslavnaia-tserkov-i-gender-differentsializm-ili-ravenstvo-polov/>.

13. Річна національна програма під егідою Комісії Україна – НАТО на 2018 рік, затверджена Указом Президента України від 28 березня 2018 року № 89/201 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.president.gov.ua/storage/j-files-storage/00/58/62/bd6cdbcf9328901d1d1d8163ae5348c6_1522256231.pdf.

Рецензенти:

доктор філологічних наук, професор
Л. Компанцева,
доктор юридичних наук, професор
А. Марущак

Аннотация. В феврале 2019 года в Украине был принят судьбоносный Закон «О внесении изменений в Конституцию Украины (относительно стратегического курса государства на приобретение полноправного членства Украины в Европейском Союзе и в Организации Североатлантического договора)». Этим законодательным актом закреплены изменения в Конституцию Украины, которые подтверждают европейскую идентичность украинского народа и необратимость европейского и евроатлантического курса Украины. Обеспечение равных прав и возможностей мужчин и женщин, борьба с дискриминацией являются одними из основных направлений государственной политики в Украине в контексте курса на европейскую и евроатлантическую интеграцию. Такой подход вызывает мобилизацию российских «доктриновыдумщиков» на разработку новой волны смысловой войны, которая, по их замыслу, должна повлиять на ценностные ориентиры украинского общества путем манипуляции смыслами европейских ценностей.

Цель статьи – анализ современных проявлений использования гендерного вопроса в манипуляциях общественным украинским сознанием, обзор путей формирования стабильности государства в

Abstract. In February 2019 in Ukraine, the fateful Law «On Amendments to the Constitution of Ukraine (regarding the strategic course of the state to acquire the full membership of Ukraine in the European Union and the North Atlantic Treaty Organization)» was adopted. This legislative act enshrines changes to the Constitution of Ukraine, which confirm the European identity of the Ukrainian people and the irreversibility of the European and Euro-Atlantic course of Ukraine. Ensuring equal rights and opportunities for men and women, the fight against discrimination is one of the main directions of state policy in Ukraine in the context of the course on European and Euro-Atlantic integration. This approach causes the mobilization of Russian «doctrinal thinkers» to develop a new wave of semantic war, which, according to their plan, should affect the value reference points of the Ukrainian society by manipulating the meanings of European values.

The purpose of the article is to analyze the current manifestations of the use of the gender issue in the manipulation of the public Ukrainian consciousness, to review the ways of creating state stability in the context of a hybrid war, during which cognitive weapons are used.

Гендерні аспекти інформаційної безпеки, людини, суспільства, держави

условиях гибридной войны, в ходе которой применяется когнитивное оружие.

Автор анализирует последние исследования по теме манипуляции вопросами гендерного равенства; определяет источники, истоки и содержание манипуляций; описывает субъекты, каналы влияния, через которые используются манипуляции вопросом гендерного равенства и уровень угрозы евроинтеграционным процессам в Украине; определяет пути формирования стабильности украинского государства и общества в условиях гибридной войны в контексте перспектив реализации закрепленного в Конституции Украины курса на европейскую и евроатлантическую интеграцию.

Эффективность противодействия манипуляциям на гендерной почве обеспечивается правовыми, информационными, коммуникативными мероприятиями, а также обнаружением содержания манипулятивных технологий, применяемых РФ для дискредитации развития политики гендерного равенства в Украине. Среди таких технологий автор выделяет использование социальных стереотипов как универсальных инструментов распознавания и передачи общественно значимой информации; внедрение антигендерного контента; противодействие гендерному образованию.

Автор приходит к выводу о чрезвычайной актуальности ввода в Украине действенных механизмов информирования различных целевых аудиторий о том, что гендерное равенство – это равенство женщин и мужчин в правах и свободах; равенство женщин и мужчин в обязанностях; равенство женщин и мужчин в ответственности; равенство женщин и мужчин в возможностях и шансах их реализации.

Ключевые слова: гендерное равенство, когнитивная война, манипуляция гендерными смыслами, гендерное образование.

The author analyzes the latest research on the topic of gender equality manipulation; determines the roots, sources and content of the manipulations; describes the subjects, channels of influence through which the manipulations of the gender equality issue and the level of threat to European integration processes in Ukraine are used; determines the ways of forming the stability of the Ukrainian state and society under the conditions of a hybrid war in the context of the prospects to implement the course set in the Constitution of Ukraine for the European and Euro-Atlantic integration.

The effectiveness of countering gender-based manipulation is ensured by legal, informational, communicative measures, as well as the publication of the content of manipulative technologies used by the Russian Federation to discredit the development of gender equality policies in Ukraine. Among such technologies, the author highlights the use of social stereotypes as universal tools for the recognition and transmission of socially significant information; the introduction of anti-gender content; the counteraction to gender education.

The author comes to the conclusion that it is vitally important in Ukraine to introduce the effective mechanisms for informing various target audiences that gender equality is the equality of women and men in rights and freedoms; the equality of women and men in duties; the equality of women and men in responsibility; the equality of women and men in opportunities and chances of their realization.

Key words: gender equality, cognitive war, manipulation of gender meanings, gender education.